

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 12CoPs/3/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3521202835
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Táňa Rapčanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:3521202835.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Táne Rapčanovej a členov – sudcov JUDr. Jána Burika a Mgr. Petra Straku, vo veci obmedzenia spôsobilosti na právne úkony osoby: A. B., nar. dňa XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, XXX XX D., zastúpený procesným opatrovníkom: E. C., XXX XX D., za účasti prokurátora - Krajská prokurátora Trenčín so sídlo Legionárska 7158/5, 912 50 Trenčín, o návrhu navrhovateľa: D. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, XXX XX D., o odvolaní A. B. proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom č. k. 9Ps/9/2021-136 zo dňa 18. januára 2023, takto

rozhodol:

rozsudok okresného súdu potvrdzuje.
Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Nové Mesto nad Váhom ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „okresný súd“) rozsudkom č. k. 9Ps/9/2021-136 zo dňa 18.01.2023 rozhodol:

I. Súd obmedzuje A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, spôsobilosť na právne úkony tak, že:

- nemôže rozhodovať o mieste svojho pobytu,
- nemôže rozhodovať o svojej zdravotnej starostlivosti, jej poskytovaní, odmietnutí,
- nemôže rozhodovať o umiestnení do sociálneho zariadenia a o ukončení pobytu v takomto zariadení,
- nemôže uzatvárať zmluvy,
- nemôže preberať poštu,
- nemôže nakladať s finančnými prostriedkami v hodnote nad 50,- eur mesačne,
- nemôže konať pred štátnymi orgánmi, orgánmi miestnej samosprávy, Sociálnou poisťovňou a zdravotnými poisťovňami.

II. Za opatrovníka A. B., nar. XX.XX.XXXX, sa ustanovuje E. C.. Oprávnením a povinnosťou opatrovníka je starať sa o A. B. robiť za neho všetky právne úkony, pri ktorých je spôsobilosť na právne úkony u neho obmedzená, teda najmä rozhodovať o mieste pobytu, o poskytovaní zdravotnej starostlivosti, o umiestnení do sociálneho zariadenia a ukončení pobytu v takomto zariadení, uzatvárať za neho zmluvy, preberať za neho poštu, nakladať s finančnými prostriedkami v súlade s jeho záujmami v hodnote nad 50,- eur mesačne, zastupovať ho pred súdmi, orgánmi verejnej správy, orgánmi činnými v trestnom konaní, notárskymi úradmi, poskytovateľmi zdravotníckej a sociálnej starostlivosti a inými tretími osobami; spravovať jeho veci tak, aby neutrpel žiadnu ujmu na svojich majetkových právach. Úkony presahujúce rámec bežnej veci podliehajú schváleniu súdu.

III. Opatrovníkovi sa ukladá povinnosť dvakrát do roka, a to vždy do konca kalendárneho polroka, počínajúc polrokom nasledujúcim po polroku, v ktorom tento rozsudok nadobudne právoplatnosť, predkladať súdu správu o A. B., nar. XX.XX.XXXX, a správu o nakladaní s jeho majetkom.

IV. O znalečnom a náhrade trov štátu rozhodne súdu po právoplatnosti tohto rozsudku.

1.1 Rozhodnutie odôvodnil tým, že dňa 06.10.2021 podal D. B. návrh na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony osoby A. B. (ďalej len „posudzovaný“). Menovaný je brat posudzovaného. Návrh odôvodnil tým, že posudzovaný sa dlhšie lieči na psychiatrii a bol niekoľkokrát hospitalizovaný na psychiatrii v Pezinku, pričom jeho psychický stav je horší a horší.

1.2 Listom zo dňa 23.03.2022 vzal navrhovateľ svoj návrh späť s tým, že zdravotný stav vyšetrovaného je dobrý a dôvody pominuli. Súd na základe správy Psychiatrickej nemocnice Philippa Pinela Pezinok uznesením č. k. 9Ps/9/2021-39 zo dňa 07.06.2022 konanie nezastavil, nakoľko oboznámením sa so správami psychiatrickej nemocnice v prípade posudzovaného existovala vysoká pravdepodobnosť, že sa jeho zdravotný stav môže kedykoľvek zmeniť a obmedzenie spôsobilosti na právne úkony je preto nevyhnutné.

1.3 Z vykonaného znaleckého dokazovania bolo preukázané, že posudzovaný trpí minimálne od r. 2014 duševnou poruchou - bipolárnou afektívnou poruchou so psychotickými príznakmi, keď sa porucha nálady v zmysle mánie alebo depresie mieša s bludným prežívaním reality s následným chorobne podmieneným správaním, ktoré sa vymyká logike a bežným normám správania. Duševná porucha nie je len prechodného charakteru. V dôsledku nej je obmedzený v bežnom spôsobe života. Porucha spôsobuje, že nie je schopný robiť právne úkony v plnom rozsahu. So záverov znaleckého dokazovania a tiež správy nemocnice, v ktorej sa vyšetovaný aktuálne nachádzal, vyplývalo, že všetkým doterajším hospitalizáciami predchádzala nespokojnosť posudzovaného s ambulantným psychiatrom, vysadenie odporúčanej terapie alebo manipulácia s liekmi. Z konania, v ktorom bolo rozhodované o ochrannom liečení vyplýva, že pri príchode do nemocnice lekár overuje, či pacient užíva predpísané lieky, pričom v prípade posudzovaného je zistené, že nie. Zo záverov lekárov tiež vyplýva, že posudzovaný nie je k svojmu ochoreniu kritický, nie je preto ani schopný samostatnej existencie v domácom prostredí, keď ani rodina nie je schopná zabezpečiť, aby užíval predpísané lieky. V prípade, že by lieky užíval, neocitol by sa opakovane v nemocnici, jeho stav by sa aspoň stabilizoval. Je zrejmé, že v čase, keď posudzovaný nie je hospitalizovaný a prestane užívať lieky, dostáva sa zhruba za mesiac do fázy, kedy nie je schopný postarať sa sám o seba. V stave relapsu bipolárnej afektívnej poruchy je nebezpečný sám pre seba (požaduje ukončenie života, odmieta potravu) a aj pre spoločnosť (o čom svedčí jeho predchádzajúce trestné konanie). Bez zásahu do práv posudzovaného je ohrozený na živote. Rozhodujúcim pre jeho ďalší život je, aby mu bola poskytovaná riadna zdravotná starostlivosť, aby sa dosiahlo užívanie liekov a pravidelná kontrola jeho zdravotného stavu, nakoľko v tejto oblasti nespokojuje. Už počet hospitalizácií svedčí o tom, ako posudzovaný po prepustení z nemocnice zlyhá a dostáva sa opäť do stavu, kedy nie je schopný fungovať a vyžaduje sa jeho hospitalizácia, ktorá nebýva dobrovoľná.

1.4 Súd preto obmedzil spôsobilosť na právne úkony u posudzovaného predovšetkým v oblasti rozhodovania o zdravotnej starostlivosti, jej poskytovaní a odmietaní, keďže práve zabezpečenie užívania liekov a kontroly u lekára sú predpokladom riadneho fungovania posudzovaného v živote. Je zrejmé, že ak by situácia pokračovala tak, ako to bolo doposiaľ, posudzovaný by sa po návrate z nemocnice vrátil do pôvodného zlého psychického stavu a bola by nutná ďalšia hospitalizácia. Za tým účelom súd obmedzil jeho spôsobilosť na právne úkony aj v oblasti umiestenia do sociálneho zariadenia, nakoľko podľa názoru lekárov je práve starostlivosť o neho v zariadení riešením celej situácie. S tým súvisí aj možnosť posudzovaného rozhodovať o mieste svojho pobytu. Z vyjadrenia znalkyne vyplýva, že v čase relapsov nie je posudzovaný schopný prakticky žiadneho právneho úkonu, nedokáže ho riadne posúdiť a zväziť jeho dôsledky. Súd preto obmedzil aj spôsobilosť posudzovaného uzatvárať zmluvy, konať pred orgánmi štátu, samosprávy, s poisťovňami, či preberať poštu. V súčasnom štádiu sa nedá rozlíšiť, kedy bude posudzovaný v štádiu relapsu a kedy v štádiu remisie, preto bolo nutné takéto obmedzenie spôsobilosti. Súd nevyvylúčil, že v prípade dodržiavania liečebného režimu sa môže situácia upraviť i keď ochorenie posudzovaného je celoživotné.

1.5 V zmysle ust. § 272 zák. č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok, ďalej len „CMP“ súd posudzovanému za opatrovníka ustanovil E. C., ktorej obyvateľom posudzovaný je. Mal zistené, že posudzovaný má dvoch bratov, rodičia mu zomreli. Iných blízkych príbuzných súd nezistil. Brat, ktorý žije s posudzovaným v spoločnej domácnosti, pôvodne podal návrh na začatie konania, avšak následne zobral návrh späť a nechcel sa vo veci vyjadrovať. Jeho nespokojnosť nasvedčuje tomu, že funkciu opatrovníka by nevykonával riadne a zodpovedne. V súlade s § 274 ods. 2 CMP súd vymedzil rozsah práv a povinností opatrovníka.

1.6 V konaní nebolo možné rozhodnúť o znalečnom a trovách štátu, nakoľko zo strany znalkyne nebolo ešte doručené uplatnenie trov za účasť na pojednávaní súdu. Z toho dôvodu o znalečnom a trovách štátu rozhodne po právoplatnosti rozsudku.

2. Proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie zo dňa 01.02.2023 posudzovaný A. B..

2.1 V odvolaní uviedol: „Vo veci podávam nasledovné námietky: obmedzenie je nezmyselné, absurdné. Obmedzenie nie je ničím podložené, bez dôkazu. Zásadne ma obmedzuje a veľmi mi sťažuje život. Ja som nespravil nič také, čo by zakladalo dôvod na takéto obmedzenie, napr. si nenájdem prácu. Môj zdravotný stav je t.č. upravený. Vyjadrenie znalkyne, že trpím samovražednými sklonsmi a agresívnym správaním, je nepravdivé. Nie je pravdou, že odmietam prijímať stravu s úmyslom umrieť. Ďalšie nepodložené bludy znalkyne sú: nie som schopný riadiť svoju zdravotnú starostlivosť, nie som schopný adekvátne rozhodnúť o príjme. Tvrdenia, že sa za 7 rokov neliečim ambulantne, sú znova a znova klamlivé. Liečim sa ambulantne poctivo a občas som hospitalizovaný. Tvrdenia, že mám byť umiestnený do DSS, sú choré. Rovnako sú choré a nepodložené tvrdenia, že nie som schopný žiť s bratom v jednej domácnosti, dôkazom je, že s ním žijem od malička. Znalkyňa ani jedno svoje tvrdenie nepodložila dôkazom, sú to len povrchné choré názory. Tvrdenia A., že som neužíval ambulantne lieky sú nepravdivé, dá sa to dokázať dvoma odbermi, ktoré boli v ambulancii zrealizované. Znalkyňa tvrdí, že po niekoľkých mesiacoch hospitalizácie je môj stav zhoršený alebo nezlepšený, sa vymyká logike a je scestný. Ďalší závažný dôkaz o scestnosti tvrdenia znalkyne je protichodný rozpor jej názoru v posudku 73/2022 v bode A: Ak by užíval lieky a chodil k psychiatrovi, relapsov by bolo menej alebo by sa vôbec nevyskytli. Rozpor je s doplnkom v bode 3. Tvrdenie v bode 2., že som nevyhľadal ambulanciu psychiatra sú scestné a klamlivé. Sudkyňa nedala do spisu a nezohľadnila moje písomné vyjadrenie zaslané z psychiatrickej nemocnice“. Súčasťou odvolania je písomný sľub, v ktorom posudzovaný uviedol: „Navrhujem na svoju česť, že po prepustení z nemocnice budem navštevovať psychiatrickú ambulanciu a dodržiavať pokyny lekárky. Spochybňujem tvrdenia znalkyne, že ambulanciu nebudem navštevovať. Jej tvrdenia sú nepravdivé. Ja sa liečim nepretržite 7 rokov a prerušenia boli len zanedbateľné pár krát“. Na záver posudzovaný uviedol: „V prípade, ak krajský súd zamietne moje odvolanie žiadam, aby mojím opatrovníkom bol brat D. B., C. XXX. Zbavenie svojprávnosti nie je ničím podložené a nemá žiadny zmysel. Veľmi mi sťažuje život“.

3. Prokurátor Okresnej prokuratúry v Novom Meste nad Váhom vo vyjadrení k odvolaniu posudzovaného zo dňa 20.02.2023 uviedol, že ho považuje za nedôvodné a navrhuje, aby krajský súd napadnutý rozsudok potvrdil.

4. Procesný opatrovník – E. C. vo vyjadrení k odvolaniu zo dňa 22.02.2023 uviedol, že rešpektuje závery súdu uvedené v rozsudku ohľadom obmedzenia spôsobilosti na právne úkony. Po odbornej stránke sa k tomuto ani nevie inak vyjadriť. S odvolateľom však súhlasí v tom, aby opatrovníkom bol jeho brat D. B.. Domnieva sa, že súd nedostatočne posudzoval okolnosti pri výbere opatrovníka. Poukázal na ust. § 27 ods. 3 zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občianskeho zákonníka“), podľa ktorého, ak sa za opatrovníka nemôže ustanoviť príbuzný fyzickej osoby ani iná osoba, ktorá spĺňa podmienky pre ustanovenie za opatrovníka, ustanoví súd za opatrovníka orgán miestnej správy. Z uvedeného vyplýva princíp subsidiarity v tom, že až keď sa za opatrovníka nemôže ustanoviť príbuzný ani iná osoba, až potom súd pristúpi k ustanoveniu verejného opatrovníka. V danom prípade ale nemožno hovoriť o „nemožnosti“ ustanovenia príbuzného. Domnieva sa, že takáto možnosť tu je a súd by ju mal preferovať. Súd v rozsudku zdôvodnil ustanovenie obce za opatrovníka len tým, že brat, ktorý podal návrh na začatie tohto konania a ktorý s ním dokonca žije v jednej domácnosti „zobral návrh späť a nechcel sa vo veci vyjadrovať“. To nazval súd „nespolupracou“ a označil to za dôvod jeho odmietnutia ako opatrovníka, pretože funkciu opatrovníka by nevykonával riadne a zodpovedne. Opatrovník si nemyslí, že samotné späťvzatie návrhu zo strany brata D. B. alebo jeho ďalšie nevyjadrovanie sa vo veci v tomto konaní, by malo odôvodňovať jeho odmietnutie ako opatrovníka. Ved' už len to, že takýto návrh podal, celkom zjavne znamená, že mu na svojom bratovi záleží. Obec sa domnieva, že podstatnou okolnosťou je, aby osoba s ustanovením za opatrovníka súhlasila. Ustanovenie obce za opatrovníka má byť len o výnimočných prípadoch, ak blízkej či inej osoby niet, resp. ak takéto osoby sú sami pozbavené či obmedzené na spôsobilosti na právne úkony. Súd by mal preto v prvom rade zistiť, či A. B. má záujem nejaká osoba zastupovať vo funkcii opatrovníka. Takouto osobou by pritom mohol byť už jeho spomínaný brat D. B., ktorý podal návrh na toto konanie a ktorého samotný A. B. označil za osobu, ktorá túto funkciu môže vykonávať. Potom je tu aj druhý súrodenec, ktorého súd zistil a nie je mu známe, či skúmal jeho záujem o túto funkciu. Ďalej môžu pripadať do úvahy susedia či iná osoba „z jeho okolia“, ktorá spĺňa podmienky pre ustanovenie za opatrovníka (§ 27 ods. 2 Občianskeho zákonníka). On ako opatrovník nevie, či súd skúmal všetky tieto okolnosti. Na záver uviedol, že ich malá obec nemala žiadne skúsenosti s výkonom takejto funkcie, nemá na to vyčlenené žiadne personálne ani finančné možnosti, zvlášť v týchto časoch, keď pre zvyšovanie energií obec musí v prvom rade zabezpečiť, aby nemusela zavrieť škôlku, školu

a pod. O tom upovedomil súd aj v priebehu pojednávania. Z uvedených dôvodov súhlasil s tým, aby za opatrovníka bol ustanovený D. B., prípadne iná osoba a nesúhlasil s tým, aby za opatrovníka bola ustanovená E. C..

5. Podaním zo dňa 02.05.2023 Krajská prokuratúra Trenčín v odvolacom konaní prebrala vstup prokurátora do súdneho konania.

6. Krajský súd v Žiline ako súd odvolací (§ 2 ods. 1 CMP, § 34 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“, § 3 ods. 5 písm. a/ CMP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas, účastníkom konania (§ 362, § 359 CSP, § 7, § 236 CMP), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 355 ods. 1 CSP), preskúmal rozsudok okresného súdu bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP) s prihliadnutím na vady konania, iba ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 67 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario, § 219 ods. 3 CSP) a rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

7. Predmetom konania je obmedzenie spôsobilosti na právne úkony fyzickej osoby – posudzovaného A. B..

8. Rozhodnutie o obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony (s účinnosťou od 1. júla 2016 napriek úprave § 10 Občianskeho zákonníka nie je možné fyzickú osobu pozbaviť spôsobilosti na právne úkony – poznámka dovolacieho súdu) súd vydá vtedy, ak existuje niektorý zo zákonných dôvodov, teda fyzická osoba trpí duševnou poruchou, ktorá nie je len prechodná alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov, omamných prostriedkov či jedov a v dôsledku týchto osoba nie je schopná robiť niektoré resp. žiadne právne úkony. Samotná existencia faktorov umožňujúcich obmedziť rozsah spôsobilosti konať s právnym následkom sama osebe nestačí a rozhodnutie súdu je viazané na predpoklad, že z uvedených dôvodov fyzická osoba nie je spôsobilá robiť právne úkony. Výhrada zmeny pomerov (clausula rebus sic stantibus) má pri rozhodovaní v statusových otázkach fyzických osôb veľmi zásadný význam práve z dôvodu, že rozhodnutím súdu sa významne mení postavenie tejto osoby ako subjektu práva. Dôvody umožňujúce zásah do spôsobilosti na právne úkony pritom súvisia so zdravotným stavom osoby a nie je možné vylúčiť jeho zmenu (v pozitívnom, ale ani v negatívnom zmysle slova). Procesný postup zmeny rozsahu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony, ako aj jej prinavrátanie (zrušenie rozhodnutia pre „odpadnutie“ dôvodov) sa vzťahuje aj na situácie, keď rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/83/2022 z 31.05.2023).

9. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ktorým obmedzil spôsobilosť na právne úkony u posudzovaného A. B. ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že okresný súd vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu, dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza zo správneho právneho posúdenia veci. Po stránke obsahovej písomné odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu zodpovedá zákonným kritériám z pohľadu ust. § 220 ods. 2 CSP.

10. Napriek uvedenému považuje za svoju povinnosť zaujať stanovisko k podstatným odvolacím argumentáciám odvolateľa.

11. Okresný súd správnym spôsobom vykonal dokazovanie a zistil všetky rozhodujúce skutočnosti pre posúdenie veci. Keďže išlo o odbornú otázku, nariadil znalecké dokazovanie a znalkyňu vypočul. Znalkyňa svoje tvrdenia o duševnej poruche posudzovaného A. B. podložila dôkazmi a to zdravotnou dokumentáciou a psychiatrickým vyšetrením realizovaným vo vyšetrovni oddelenia A Psychiatrickej kliniky v Pezinku. Nešlo teda o ničím nepodložený záver súdu, tak ako to namieta v odvolaní posudzovaný. Navyše, z dôvodu riadneho zistenia skutočného stavu veci, kedy súdne konanie prebiehalo počas liečby posudzovaného, samotný okresný súd nariadil opätovné posúdenie jeho zdravotného stavu. Za účelom zistenia či došlo k zmene zdravotného stavu a aký je predpoklad jeho vývoja v Doplnku č. 1 znaleckého posudku č. 73/2022 zo dňa 06.12.2022 bolo konštatované, že po hospitalizácii došlo k zlepšeniu zdravotného stavu, ale nie k stavu kompletnej remisie. Zmena nie je trvalá, po prepustení do domáceho liečenia posudzovaný opakovane zlyhal, nie je predpoklad samostatnej existencie s ambulantnou formou liečby. V stave relapsu bipolárnej afektívnej poruchy

je nebezpečný sám pre seba a aj pre spoločnosť. Znalkyňa v časti iných zistení dospela k záveru, že je potrebné okrem rozhodovania o zdravotnej a sociálnej starostlivosti obmedziť nakladanie s financiami a hnutelným a nehnuteľným majetkom, aby posudzovaný mohol sám financovať sociálne služby a neprišiel tak o majetok, ktorý je v jeho vlastníctve. Záver súdu je tiež podložený stanoviskom D. F. G., všeobecnej lekárky pre dospelých, ktorá v písomnom vyjadrení zo dňa 02.12.2022 konštatovala dekompenzáciu stavu posudzovaného pri neužívaní doporučenej psychiatrickej liečby. Súd sa oboznámil aj s vyjadrením posudzovaného ním zaslaným z psychiatrickej nemocnice v Pezinku z 09.01.2023 (č.l. 129 spisu). Uvedené vyplýva zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 18.01.2023 a konštatuje sa tiež v bode 10. odôvodnenia rozsudku. Námietky posudzovaného v odvolaní preto odvolací súd nepovažoval za dôvodné.

12. K návrhu odvolateľa na zmenu opatrovníka z E. C. na jeho brata D. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX odvolací súd uvádza, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením súdu prvej inštancie, že jeho brat napriek tomu, že je osobou príbuznou, nie je vhodný aby bol určený za opatrovníka odporcovi v zmysle § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Menovaný po tom ako bol podaný návrh na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony nebol súčinný pri ďalšom konaní, zásielky, ktoré mu boli adresované nepreberal, odmietol sa zúčastniť nariadeného pojednávania, a napokon zobral návrh späť. Ako sám uviedol, zdravotný stav posudzovaného považuje za dobrý, a z toho dôvodu mal za to, že dôvody pre obmedzenie spôsobilosti na právne úkony pominuli. Odvolací súd aj s ohľadom na uvedené zastáva názor, že brat posudzovaného nie celkom rozumel účelu ustanovenia opatrovníka a s tým spojenými povinnosťami (spravovať majetok, zasielať súdu správy o hospodárení s majetkom a pod.). Aj preto na podanie došlé dňa 27.07.2023, v ktorom zasa uviedol: „Súhlasím, že budem opatrovníkom, resp. zákonným zástupcom brata A. B.. Som si vedomý všetkých svojich povinností vyplývajúcich zo zákona opatrovníka zbavenej svojprávnosti“ neprihliadol. Odvolací súd zisťoval aj ďalšie možnosti osôb, ktoré by mohli byť za opatrovníka ustanovené. V priebehu odvolacieho konania bol kontaktovaný aj druhý brat posudzovaného A. B., nar. XX.XX.XXXX, ktorý v e-mailovej odpovedi zo dňa 28.06.2023 uviedol, že z dôvodu, že žije v Českej republike nemôže byť ustanovený za opatrovníka posudzovanému. Iné príbuzné či vhodné osoby okresným súdom ako ani odvolacím súdom zistené neboli.

13. E. C. nepodala odvolanie proti rozsudku okresného súdu. Len vo vyjadrení k odvolaniu nesúhlasila s ustanovením za opatrovníka posudzovanému. Na tomto mieste odvolací súd uvádza, že opatrovníctvo je inštitút, ktorý slúži na ochranu určitých skupín subjektov, resp. ich záujmom. Výkon opatrovníctva je viazaný na určitý účel a tam kde plní právnu ochrannú funkciu a predpoklady a dôvody pre jeho ustanovenie vyplývajú z hmotného práva hovoríme o hmotnoprávnom opatrovníkovi, ktorý vo všeobecnej rovine plní funkciu ochrany subjektov v hmotnoprávných vzťahoch. Zastúpenie fyzických osôb, ktoré nie sú spôsobilé na právne úkony vrátane maloletých osôb (§ 26, § 27 Občianskeho zákonníka) je obligatórne. Subjekt opatrovníka nemusí byť výlučne fyzická osoba. Z ust. § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka možno vyvodit' preferencie určitých subjektov a ich ustanovenie do tejto funkcie. Ide predovšetkým o príbuzných fyzickej osoby ak ich niet, tak inej vhodnej osoby. Pre naplnenie inštitútu opatrovníctva zo strany fyzickej osoby je potrebné, aby opatrovník s výkonom tejto funkcie súhlasil. Subsidiárne zákon počíta aj s možnosťou ustanovenia tzv. verejného opatrovníka - orgánu miestnej správy, prípadne jeho zariadenia, ak je oprávnené vystupovať svojím menom. K ustanoveniu verejného opatrovníka dochádza až v prípade, že súdu napriek úsiliu nepodarilo nájsť okruh príbuzných, či iných vhodných subjektov, žiadnu fyzickú osobu, ktorá by mohla vykonávať funkciu opatrovníka. Tzv. verejný opatrovník vykonáva svoju funkciu prostredníctvom svojich zamestnancov a v súlade s vymedzením úloh miestnej samosprávy. Nie je vylúčené, že v malých obciach pri výkone opatrovníctva je nutná spolupráca s obcami väčšími, resp. s mestom, kde je zverená táto agenda sociálnym pracovníkom. Ustanovenie orgánu miestnej správy za opatrovníka občana nie je viazané na jeho súhlas. Ustanovenie opatrovníka ako aj jeho odvolanie je upravené v Civilnom mimosporovom poriadku (§ 272 až 277 CMP). Vzhľadom na uvedené sa odvolací súd stotožnil so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie, na základe ktorých bola E. C. ustanovená za opatrovníka posudzovanému A. B..

14. V súhrne všetkých konštatovaných úvah a súvislostí odvolací súd rozsudok okresného súdu z dôvodu vecnej správnosti potvrdil nielen vo výroku o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, ale aj vo všetkých ďalších bezprostredne na seba nadväzujúcich výrokoch. Týka sa to aj vecnej správnosti rozhodovania okresného súdu vo výroku o náhrade trov konania účastníkov – čo v danej časti má oporu v aplikovanom ust. § 52 CMP.

15. Odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. 57, § 58 a § 52 CMP nárok na náhradu trov odvolacieho konania žiadnemu z účastníkov nepriznal. Okolnosti takej povahy ktoré by založili rozhodovanie o náhrade trov odvolacieho konania výnimkou z ust. § 52 CMP nezistil.

16. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 (za) : 0 (proti).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).
Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).
Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).
Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).